

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρόνισται όμα
δαίτη πώς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φη-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 22 ΤΟΥ ΝΟΕΒΡΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 367

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γερο-
δήμου (συνέχεια).
ΙΔΑΣ. Σαυοθράκη (συνέχεια).
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ἡ Τέχνη.
Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ. Τὸ Ὄδειο μας.
ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέ-
χεια).
ΨΥΧΑΡΗΣ. Γλωσσικὲς σημειώσεις.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜΗ—Ο, ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΟΥΛΕΣ

Πέμπτος και πέμτος. — Αὐτογρία και Ἀουτογρία.

1.

ΠΕΜΤΟΣ.

Μᾶς κατηγοροῦνε πὸς νεωτερίζουμε οἱ δασκά-
λοι. Ἐγὼ θαρρῶ ξεναντίας πὸς ἀρχαίζουμε, ὅχι μο-
νάχα γιατί κρατοῦμε τὴν ἀληθινή, τὴν ἱστορικὴ
παράδοση, ἀκολουθώντας τὸ νόμο τοῦ κανονικοῦ ξε-
τυλιγμοῦ—ἀφτὸ πιά σήμερις ἀνάγκη καμιά δὲν ὀ-
πάρχει νὰ τάποδείξουμε—μὰ γιατί μερικοὶ τύποι
ποῦ παραδεχτήκαμε ἢ μερικὲς ὀρθογραφίες πὸς συ-
νηθίζουμε, εἶναι ὀρθογραφίες καὶ τύποι ἀρχαιότεροι
ἀπὸ τοὺς τύπους καὶ τίς ὀρθογραφίες πὸς θέλουνε
νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν οἱ δασκάλου ἀφτὸ τοὺς χαλά-
σανε καὶ μεῖς τοὺς βαστάξαμε ἀκέρειους, ὅπως τὸ
μαρτυροῦνε καὶ τὰ κείμενα τὰ ἴδια.

Αὐτὸ παραδείγματα μᾶς ἀρκοῦνε, νὰ τὸ διῆ ξά-
στερα ὁ καθένας.

Δύσκολο δὲν εἶναι νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς πὸς
μῆτε ὁ δάσκαλος πέμπτη, πέμπτος, δὲ θὰ σοῦ τὸ
προφέρῃ μὲ τὸ π τὸ μεσιανό. Πέμπτη λέει καὶ πέμ-
τος. Δὲν τὸ ξέρε, ἐπειδὴ δὲν ξέρε: πὸς μιλᾷ. Πέμ-
πος, μὲ τὸ π, σοῦ τὸ γράφει, νομίζε πὸς μὲ π σοῦ
τὸ ξεστομίζει καὶ κοιμᾶται ἡσυχος, πατόκορφα πει-
σμένος πὸς ἡ γλώσσα του εἶναι γλώσσα τοῦ Περι-
κλή.

Ὁ γλωσσολόγος ὅμως, μόνο πὸς βλέπει ἕνα πέμ-
πος σὺ χαρτί, μὲ συνεχικὰ μ, π, τ, τὸ ὑποψιάζε-
ται ἀμέσως πὸς κάτι θὰ τρέχῃ. Τοῦ τὸ μαθαίνει κ' ἡ
θεωρία, πὸς ἡ ἑλληνικὴ δὲν τάρσει με τὰ τρία σύ-
φωνα μὲ τὴ σειρά (κ. Ῥίδα καὶ Μῆλια, Δ', 220—
221· Ε', β', 99-100· Α. Thumb, Handbuch
der neugriechischen Volks-

Ἡ ΤΕΧΝΗ

(Ἀπάνου σὲ στίχους τοῦ ΝΕΡΗΑΕΡΕΝ)

Ἐνα ὄνειρο τὸ χλώμιανε τὸ μέτωπό μου. Ὁ νοῦς μου
στῶνειρο πάντα καρφωτός. Κ' ἔτσι, θὰ ζήσω μόνος,
δλόμονος, ἡ τέχνη μου κ' ἐγώ. Θὰ τὴν κρατήσω
στὰ χέρια μου τὴν τέχνη μου σὰ λάβαρο· καὶ τόσο
δυναμερὰ στὰ στήθη μου θὰ τὴν κολλήσω ἀπάνου,
ποῦ ἀνάμεσ' ἀπ' τὴ σάρκα μου θὰ νάβρω τὴν καρδιά μου
καὶ θὰ τὴ σημαδέψῃ. Ἀκούς; Γιατὶ καὶ δὲ μοῦ μένει
πιά τίποτε σ' αὐτὴ τὴ γῆ, τίποτε. Μόνο ἡ Τέχνη,
γιὰ ἕνα πειράζῃ ἕνα μυαλό, στάσηκαριό του μέσα,
μειώντας το μ' ἕνα πιετὸ κόκκινο πὸς ξανάθει.

Ὅταν τρεμοσαλεύουνε τὰ πάντα, ὅταν πεθαίνουν,
νὰ ἡ Τέχνη, ἡ ἀκαμάτωτος γὰός, θεμαλιωμένη.
Χιτίζεται ἡ Τέχνη δλονυχτίς. Ἡ μέρα, πρὸς τὸ βράδι,
σὰν ἀργοκλεῖ τὰ μάτια της εἰρηνικὰ στὸν ὕπνο,
τοῦ χρυσοκάμωτου ναοῦ λαμποκοπᾶν οἱ τοῖχοι,
τὸν οὐρανὸ μὲ τᾶστρα του τὸν ἀντικαθρεφτίζουν
καὶ τοῦ τὰ ρίχνουνε ξανὰ τάντιφεγγίσματά τους.
Κι ὁ ποιητής—πολὺ ἀργησε γιὰ νὰ εἶν' ἱερέας—τραβάει
πρὸς τὴ λαμπράδα τὴ χυμένη ἀπὸ τὰ παραθύρια,
πρὸς τὴ λαμπράδα πὸς γυαλίζει, λάμα ἀπὸ μαγνήτες.
Ὁ ὄβλος πάει τόσο ψηλὰ πὸς κρύβεται ἡ κορφὴ του,
κ' εἶν' ἀσημένιοι οἱ στύλοι του καὶ ἡ πύλη του ἀπ' ἀλάργα
πρὸς τοὺς ἀστραφτεροὺς γυαλοὺς τὰ φύλλα της τάνοίγει,
καὶ τῶν κυμάτων ὁ χορὸς ταιριάζει τοὺς ἀχούς του
μὲ τῆς λατρείας τὸ ψάλσιμο, καὶ γγίξει ὁ διαβατάρης
ἀνεμος ἀπὸ τᾶπειρο π' ὄλο ἔρχεται καὶ πάει,
μὲ κάποια σιγανόφωνα καὶ μυστικὰ τραγοῦδια
τοὺς πύργους μεγαλόκορμους, ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου σκέπη,
μαῦροι γιγάντοι ἀπὸ γρανίτη δυνατοὶ πλασμένοι.
Κι ὅποιοι διαβῆ τίς σιωπηλὲς καμάρες, δὲν ξανοίγει
τίποτε μοναχὰ, βαθιὰ, κατάναιρα, ἄλλου πέρα,
μὰ λύρα χάλκινη, πὸς ὀρθὴ κι ἀσάλευτη στημένη
στοὺς φανταχτοὺς ἀνάμεσα πυρσοῦς, τὸν περιμένει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

sprache, 1895, σ. 20, § 36, κλ. κλ. κλ.).
Λοιπόν, ἀφὸς ὁ γλωσσολόγος ἀνοίξε τὰ μάτια του,
ἀνοίγει καὶ τᾶψιά του. Ἐτσι τσάκωσα καὶ γὼ τὴν
προφορὰ πέμτος χωρὶς π' ἔτσι καὶ τὸ γράφω.

Καὶ τώρα τί θαρρῆτε;

Σημειώστε, σὰς παρακαλῶ, πὸς τὸ ἀρθροῦδάκι
μου αὐτὸ ἐδῶ, σὰς τὸ καταστράνω σήμερα, δεκοχτὼ
τοῦ Ἁγ. Δημήτρη, 1909. Ἐλάτε νὰ λογαριάσουμε.
Ἀπὸ τίς ἑπτὰ τοῦ Φλεβάρη, 441, πόσοι αἰῶνες,
πόσοι μῆνες, πόσοις μέρες περάσανε ὡς τὴ στιγμή
πὸς εἴμαστε; Περάσανε 1468, χίλια τετρακόσια ἑ-
ξήντα ὀχτὼ χρονάκια, ἑπτὰ μῆνες, ἔντεκα μέρες.

Καὶ τὸ συμπέρασμα;

Τὸ συμπέρασμα, πὸς περάσανε χίλια τετρακόσια
ἑξήντα ὀχτὼ χρόνια, ἑπτὰ μῆνες, ἔντεκα μέρες, τὴν
ὥρα πὸς κουβεντιάζουμε, ἀφότου πρωτογράφηκε ὁ
πέμτος μας, δίχως π!

Πάρτε, νὰ βεβαιωθῆτε, τίς ἐπιγραφὲς τοῦ Le-
blant, Inscriptions chretiennes
de la Gaule, □, 1865, N. 415, n. 77, [l.
9], καὶ τί βλέπετε; ΠΕΜΤΟΝ!). Χρονολογημένη
στὸ τέλος της ἡ ἐπιγραφοῦλα.

1) Στὸ ἴδιο μέρος (ll. 2—3), βρίσκειται κ' ἕνα ΤΕΣ-
ΣΕΡΑΚΟΝΤΑ, πὸς μῆτε ἀφτὸ δὲν ἔσηκώθηκε ἀκόμα
ἀπὸ τοὺς γλωσσολόγους. Ὁ Leblant δὲν κατάλαβε οὔτε τὸ
ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο. Τὰ διαβάζει πέμπτον καὶ τεσσαρά-
κοντα.